

**UCHWAŁA NR XVII/128/2016
RADY GMINY CZERNICA**

z dnia 29 stycznia 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2016 rok**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz.1515, ze zm.) oraz art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 4 sierpnia 2015 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U z 2015 r. poz.1286 ze zm.) i art. 10 ust.2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.) Rada Gminy Czernica uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się na rok 2016 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Czernica w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się wójtowi gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Czernica

Anna Andrusyn

Załącznik do uchwały Nr XVII/128/2016

Rady Gminy Czernica

z dnia 29 stycznia 2016 r.

Załącznik do Uchwały Nr XVII/128/2016

Rady Gminy Czernica

z dnia 29 stycznia 2016 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czernica na 2016 rok

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Czernica	3
2.1. Zjawisko występowania problemów alkoholowych i narkomanii w środowisku młodzieży szkolnej	4
2.2. Zjawisko występowania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie gminy w ocenie środowiska lokalnego.....	21
2.3. Dostępność alkoholu w Gminie Czernica.....	22
2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy.....	22
2.5. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Czernicy	23
2.6. Grupa wsparcia AA.....	23
2.7. Placówki Wsparcia Dziennego.....	23
2.8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień.....	24
2.9. Wnioski.....	24
III. Adresaci programu	25
IV. Cele i zadania programu	25
V. Zakres zadań, finansowanie i realizator programu	27
VI. Monitoring programu	28

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z zapisu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich.

Program jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2025 w Gminie Czernica i jest zgodny z przesłankami:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015 r. poz. 1286.);
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.);

- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.);
- 4) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czernica na lata 2012-2020;
- 5) ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2015r., poz. 163 ze zm.).

II. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie gminy Czernica

Diagnoza problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Czernica została oparta na badaniu źródeł zastanych (dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej) oraz analizie wyników badań ankietowych skonstruowanych specjalnie do tego celu. Ankiety anonimowe do wypełnienia zostały przekazane zarówno placówkom edukacyjnym jak i mieszkańcom społeczności lokalnej.

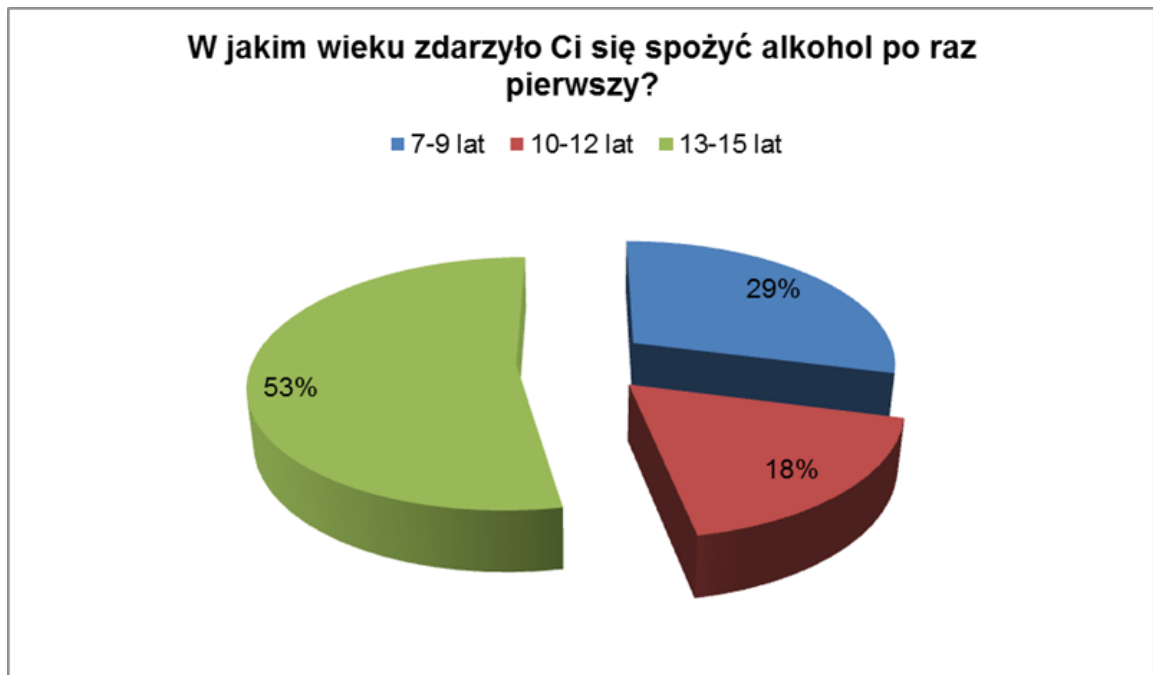
2.1. Zjawisko występowania problemów alkoholowych i narkomanii w środowisku młodzieży szkolnej

W celu uzyskania informacji o problemie alkoholowym i narkomanii w środowisku młodzieży szkolnej zostały rozesłane ankiety do gimnazjów znajdujących się w obrębie gminy Czernica. Badaniem zostały objęte klasy trzecie z Publicznego Gimnazjum Nr 1 w Czernicy, z Publicznego Gimnazjum Nr 2 w Kamieńcu Wrocławskim oraz z Zespołu Szkół: Publicznego Gimnazjum Nr 3 w Chrzęstawie Wielkiej. W badaniu wzięło udział 109 uczniów szkoły gimnazjalnej, w tym 55 chłopców i 54 dziewczyny. Przeprowadzone badania pozwoliły dokonać diagnozy w w/w zakresie oraz uzyskać informacje o dalszych przedsięwzięciach.

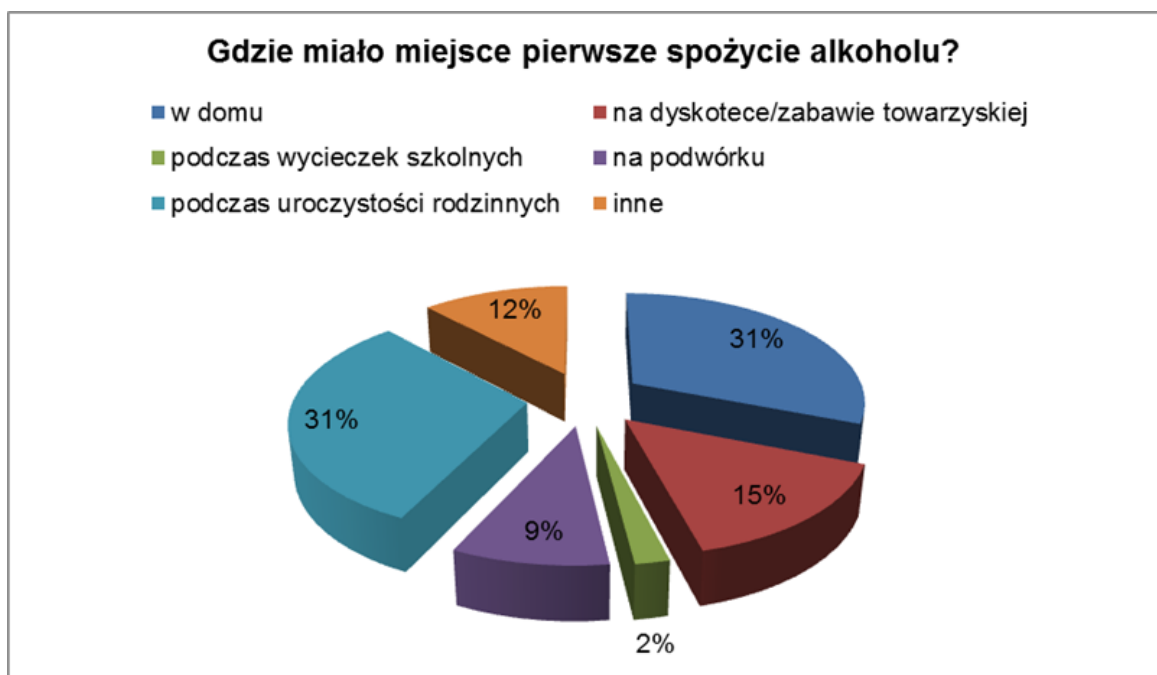
Poniższe wykresy ukazują kwestię spożywania alkoholu i zażywania środków odurzających przez młodzież gimnazjalną, jego wpływu na nastolatki oraz potrzeby w zakresie profilaktyki.

Zdecydowana większość (79%) nastolatków spożywała już alkohol w swoim życiu, natomiast 21% wśród badanych nie sięgało jeszcze po napoje alkoholowe.

Większość młodzieży (53%) po raz pierwszy spożywała alkohol w wieku między 13 a 15 rokiem życia, 29% nastolatków pomiędzy 7 a 9 rokiem życia, najmniej bo 18 % w przedziale od 10 do 12 roku życia.

Według respondentów najczęstszym pierwszym miejscem spożywania alkoholu jest dom oraz podczas uroczystości rodzinnych (31%), w dalszej kolejności na dyskotece/zabawie towarzyskiej (15%), w innych miejscach (12%). Dla młodzieży inne miejsca to „podczas grilla, u babci i dziadka, na kolonii”. Najmniej osób spośród spożywających alkohol wskazało podwórko (9%) i wycieczki szkolne (2%).

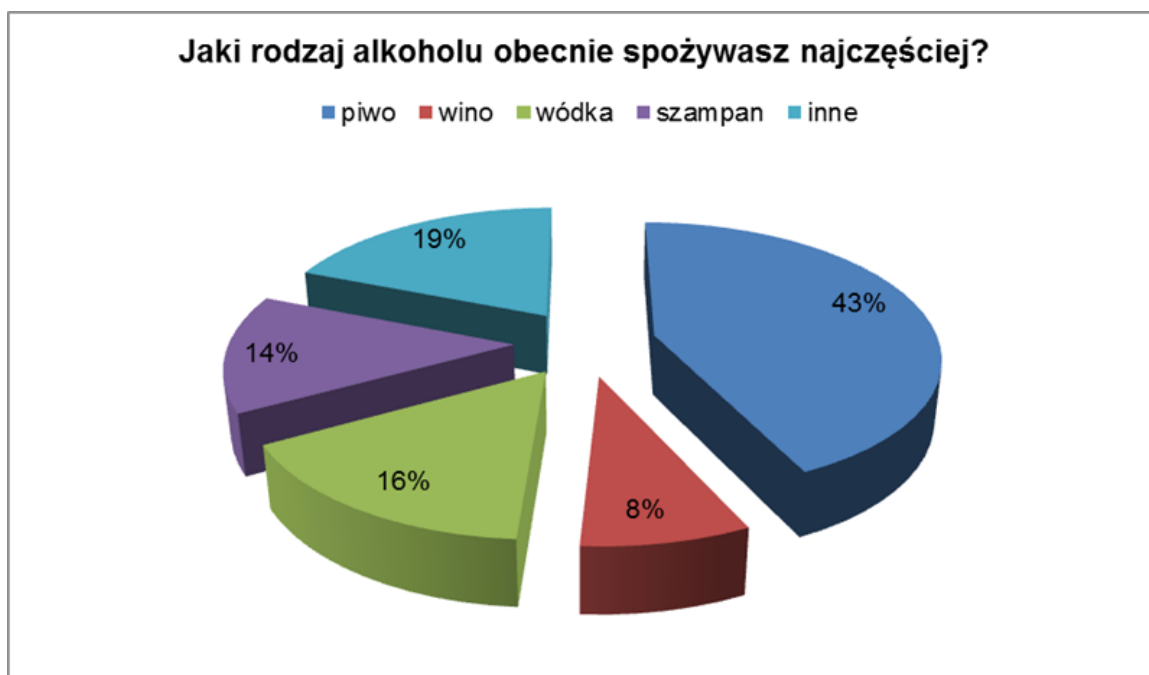
Wskazując rodzaj alkoholu spożyty po raz pierwszy ankietowani podali piwo (43%), szampan (31%), następnie wino (13%), wódkę (12%) oraz inne (1%). W innych rodzajach alkoholu pojawia się nalewka.

Częstotliwość spożywania alkoholu przez młodzież wygląda następująco – 45% ankietowanych piło alkohol tylko raz lub dwa razy w życiu, 24% spożywa napoje alkoholowe raz w miesiącu, 21% piło kilka razy w życiu, 4% pije kilka razy w miesiącu, 3% badanych spożywa alkohol raz w tygodniu, natomiast codziennie pije 1% nastolatków.

Określając miesięczne wydatki na zakup alkoholu najczęściej respondentów (73%) nie kupuje alkoholu, częstowani są przez innych, 18% badanych podało inne odpowiedzi takie jak: 10 zł., maksymalnie 15 zł, natomiast 9% młodzieży przeznaczą na alkohol do 50 zł miesięcznie.

Nastolatki najczęściej obecnie spożywają piwo (43%), (19%) stanowią inne odpowiedzi tj. „nie piję żadnego, różne, tylko raz spróbowałam i mi nie posmakowało”, wódkę (16%), szampana (14%), najrzadziej wino (8%).

Młodzież najczęściej spożywa alkohol podczas imprezy/zabawy towarzyskiej (30%), podczas uroczystości rodzinnej (28%), w dalszej kolejności ze znajomymi na podwórku (26%), natomiast 8% w domu pod nieobecność rodziców. 8% badanych wskazuje również inne odpowiedzi takie jak: „w domu jak rodzice pozwalają, w domu z rodzicami, nie piję i staram się unikać miejsc gdzie spożywają alkohol”.

Największy procent respondentów (31%) spożywa alkohol, ponieważ go lubi, 25% sięga po niego z ciekawości, 21% podaje inny powód jak „próbuję jak smakuje, bez powodu, dla przyjemności, bo dorośli pozwalają i mają nad tym nadzór, bo piwo jest nawet dobre, bo mi smakuje, rodzice mnie częściej”, 13% badanych pije z nudów, 5%, ponieważ chcą zapomnieć o kłopotach, 3% młodzieży chce się pozbyć napięcia i niepewności, natomiast 1% chce się poczuć dorosłym oraz 1% badanych chce zaistnieć w grupie rówieśniczej.

Ponad połowa badanej młodzieży (59%) nie odczuwa wpływu alkoholu, 26% dobrze się bawi, 11% badanych stwierdziło, że jest bardziej odważna, natomiast 3 % po spożyciu alkoholu czuje się samotny(a), a tylko 1% odczuwa po spożyciu alkoholu agresję.

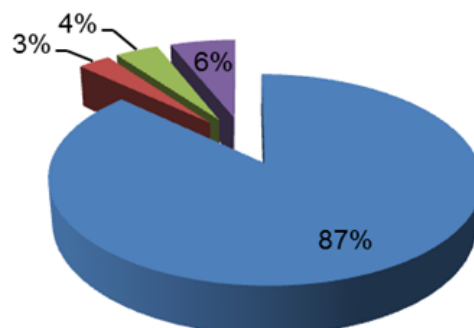

3/4 badanych nigdy nie upiła się alkoholem, 18% stwierdziło, że tylko raz im się to zdarzyło, a 7 % często się zdarza upić alkoholem.

Czy udało Ci się kupić alkohol?

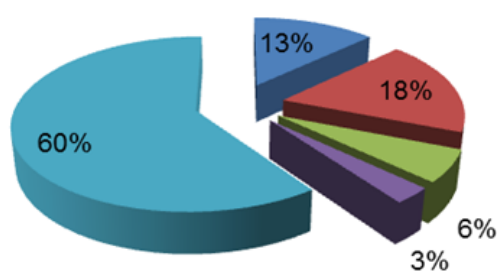
- nigdy nie próbowałem(am) kupić alkoholu
- próbowałem(am), ale zawsze mi odmawiano
- czasami mi się udaje, czasami nie
- nie mam problemu z kupnem alkoholu

Zdecydowana większość badanych osób (łącznie 87%) nigdy nie próbowała kupić alkoholu, 6% stwierdziło, że nie ma problemu z kupnem alkoholu, natomiast 4 % młodzieży czasami udaje się, a czasami nie udaje się kupić alkoholu, a 3% oświadczyło, że próbowało kupić alkohol, ale zawsze im odmawiano.

W jakim miejscu najczęściej kupujesz alkohol?

- sklep monopolowy
- sklep w mojej miejscowości zamieszkania
- w markecie
- na dyskotecę
- inne

Najwięcej procent respondentów (60%) nie kupuje alkoholu, 18% badanych nabywa napoje alkoholowe w sklepie w swojej miejscowości zamieszkania, a 13% w sklepie monopolowym. Najmniej, bo 6% zakupuje go w markecie, a 3 % zaopatruje się w alkohol na dyskotecę.

Ponad połowa badanych (61%) przyznała, że ich znajomi spożywają alkohol, 26% stwierdziła, że nie wie o takich przypadkach, a 13% respondentów zaprzeczyło picie alkoholu przez kolegów i koleżanki.

Większość respondentów (85%) nie próbowała nigdy zażywać narkotyków, tylko 15% młodzieży zażyło środek odurzający.

a

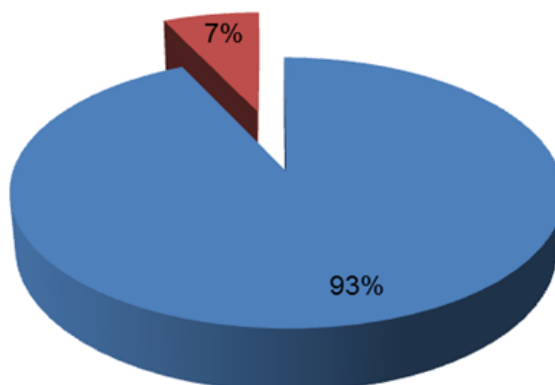
93% badanych zażyło narkotyk w przedziale wiekowym od 13 do 15 roku życia, 7% w wieku od 10 do 12 lat.

Najczęstszym narkotykiem, po który po raz pierwszy ankietowani sięgnęli (88%) była marihuana, natomiast 6% badanych zażywało dopalaczy i 6% innych narkotyków.

W jakich okolicznościach sięgnąłeś(aś) po narkotyk po raz pierwszy?

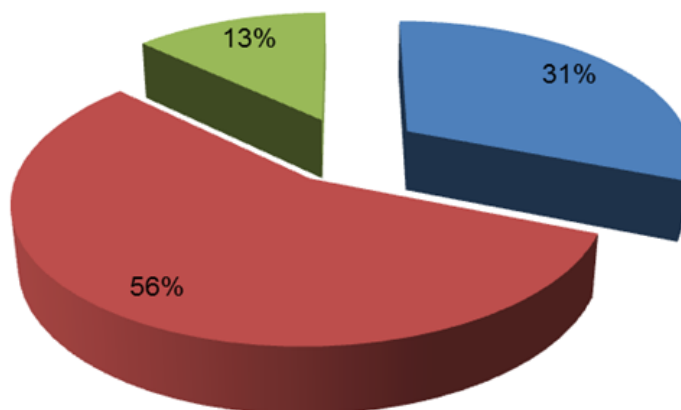
■ ze znajomymi ■ na dyskotece

93% młodzieży zażywało narkotyki wraz ze znajomymi, a 7 % podczas zabawy dyskotekowej.

Dlaczego sięgnąłeś(aś) po narkotyki?

■ z ciekawości ■ z chęci dobrej zabawy ■ za namową znajomych

Głównym powodem sięgania po narkotyki przez młodzież (56%) jest chęć dobrej zabawy, w następnej kolejności 31% zażywało narkotyki z ciekawości, a 13% badanych za namową znajomych.

50% badanej młodzieży obecnie nie zażywa żadnych narkotyków i 50% ankietowanych pali marihuane.

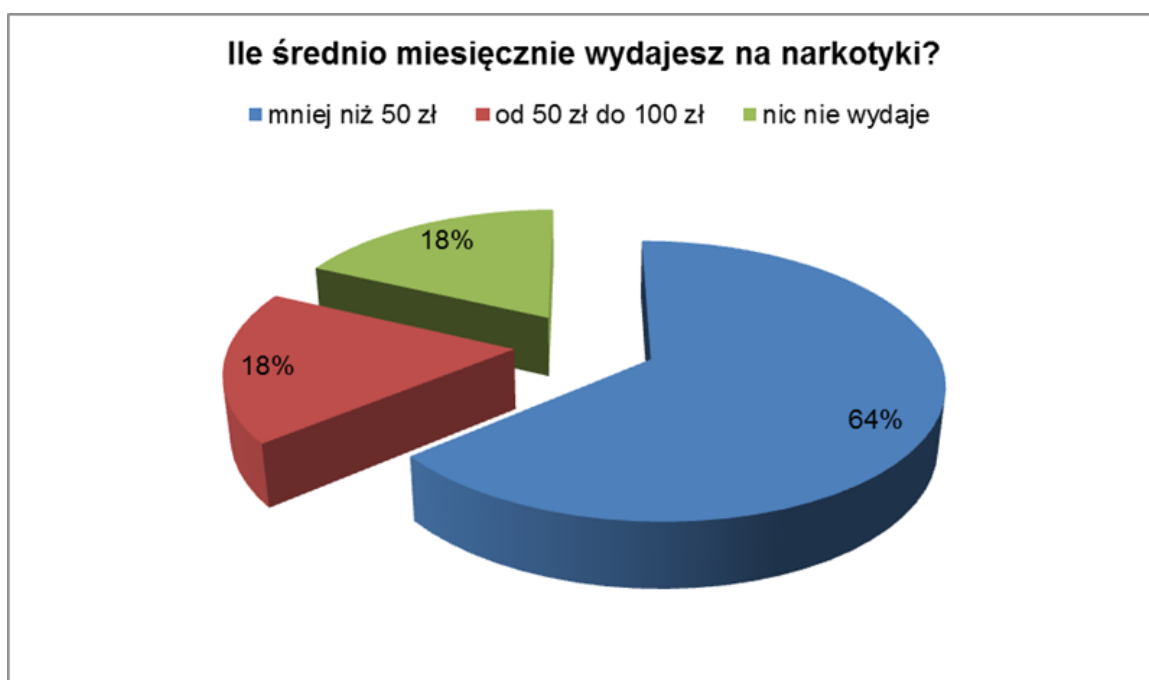

Wśród respondentów 55% brało narkotyki tylko raz w życiu, 33% rzadziej niż raz w miesiącu, natomiast 12% badanych kilka razy w miesiącu.

w

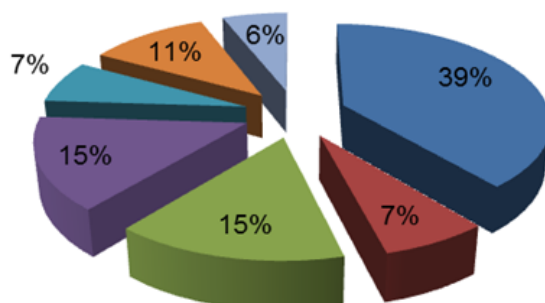
Ponad połowa badanych osób (56%) po zażyciu narkotyków odczuwa szczęście, 25% lepiej się bawi, 13% respondentów nie odczuwa nic, a 6% młodzieży pod wpływem narkotyków jest agresywna.

Więcej niż połowa nastolatków (64%) na zakup narkotyków wydaje mniej niż 50 zł, 18% badanych od 50 zł do 100 zł, tyle samo badanych (18%) zaznaczyło, że nie wydaje żadnych pieniędzy.

Gdzie według Ciebie najłatwiej zaopatrzyć się w narkotyki?

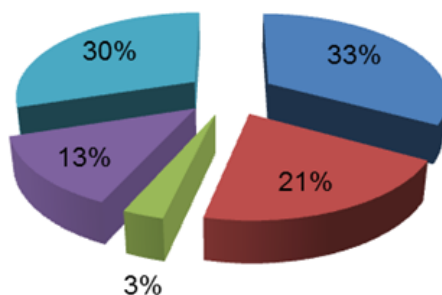
- nie wiem
- na podwórku
- na dyskotece
- w szkole
- można zamówić przez telefon
- można zamówić przez internet
- inne

39% ankietowanych nie wie, gdzie można kupić narkotyki, po 15% wskazuje na szkołę i dyskotekę, 11% badanych jako źródło podaje internet, po 7% stwierdza, że narkotyki można zakupić przez telefon lub na podwórku, natomiast 6% jako źródło zakupu narkotyków podaje znajomych.

Jakie jest twoje zdania na temat zażywania narkotyków?

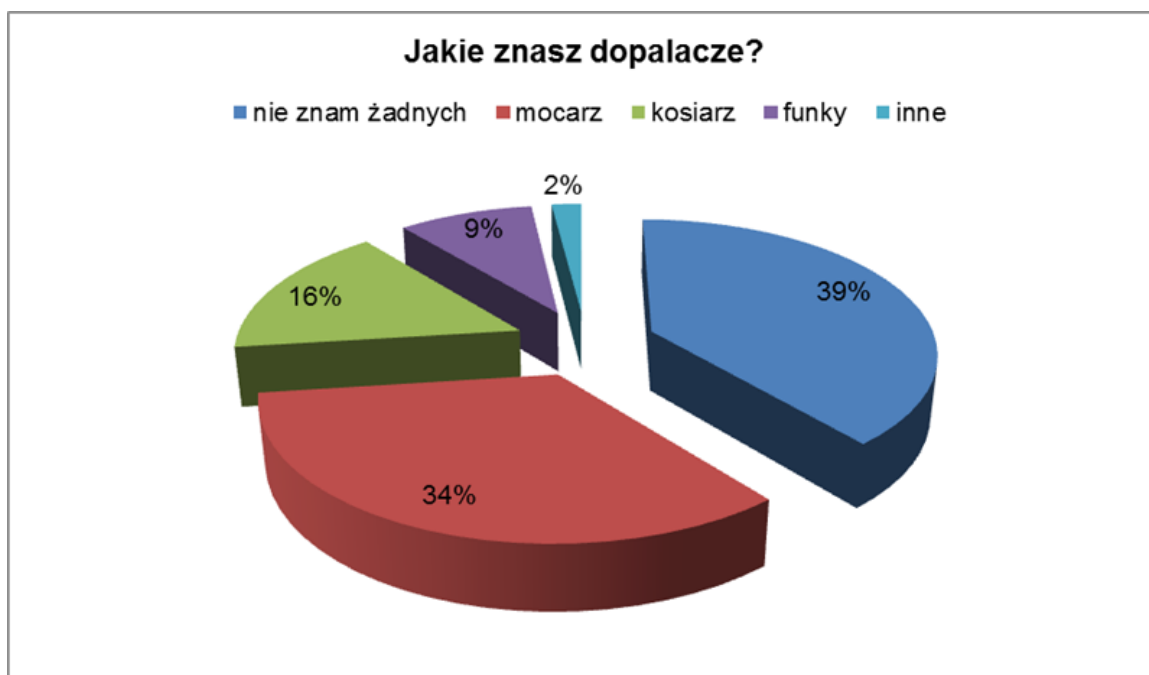
- nie należy ich próbować, gdyż są zbyt niebezpieczne
- trzeba uważać, bo można się uzależnić
- warto je spróbować
- wszystko jest dla ludzi
- jak ktoś chce brać to jego sprawa

Nastolatki mają różne zdania na temat zażywania narkotyków, 33% twierdzi, że nie należy ich próbować, gdyż są zbyt niebezpieczne, 30% uważa, że jest to osobista sprawa tej osoby, która je zażywa, 21% utrzymuje, że należy uważać, bo można się uzależnić, 13% badanych twierdzi, że wszystko jest dla ludzi, a 3% wskazuje, że warto narkotyki spróbować.

Zdecydowana większość badanych 89% zaprzecza, aby kiedykolwiek próbowała dopalaczy, chociaż wiedzą co to jest, 8% również nie próbowała i nie wie co to są dopalacze, natomiast 3% ankietowanych próbowało zażywać dopalaczy.

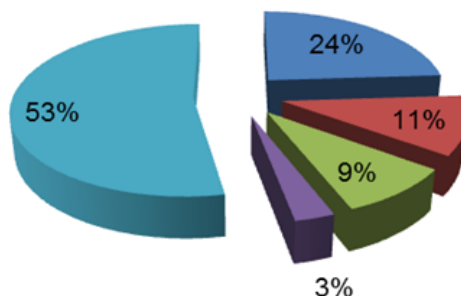

Najwięcej procent badanej młodzieży 39% nie zna żadnych dopalaczy, 34% wskazuje na moczarza, w następnej kolejności ankietowani wymieniają kosiarza (16%), funky (9%) oraz inne (2%) takie jak: cząstka boga.

Czy wiesz gdzie można kupić dopalacze?

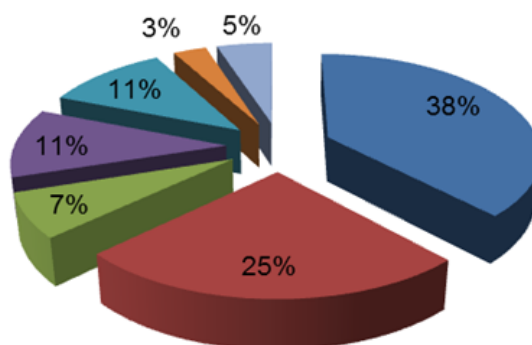
- nie wiem, czy w ogóle można kupić w mojej okolicy
- nie wiem, ale mogę się dowiedzieć
- wiem, znam takie miejsca na terenie Gminy Czernica
- wiem, ale to nie na terenie Gminy Czernica
- nie interesuje się tym

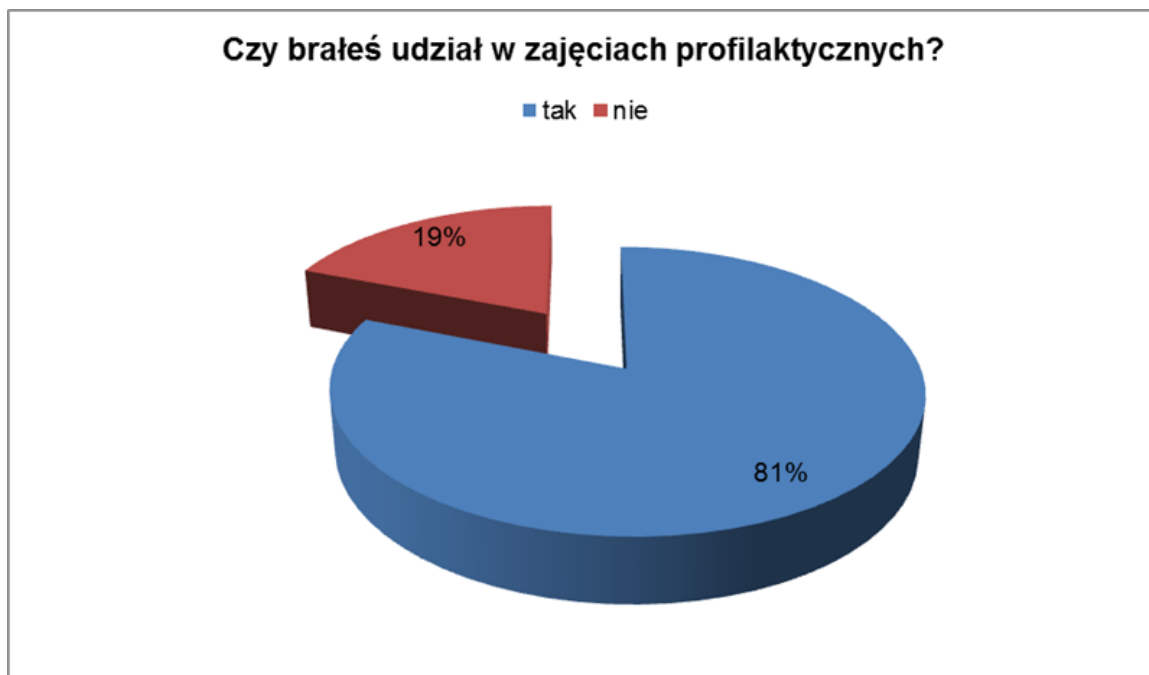
Połowa respondentów (53%) nie interesuje się tym, gdzie można kupić dopalacze, 24% nie wie czy w najbliższej okolicy można je kupić, 11% również nie wie, ale może się dowiedzieć, 9% posiada wiedzę, gdzie można nabyć dopalacze na terenie gminy Czernica, natomiast 3% również wie gdzie można kupić dopalacze, ale te miejsca nie znajdują się na terenie gminy Czernica.

Gdzie szukałbyś pomocy w przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków?

- u rodziców
- u specjalisty
- u nauczyciela
- u pedagoga
- nigdzie, sam sobie poradzę z problemem
- nie wiem
- inne

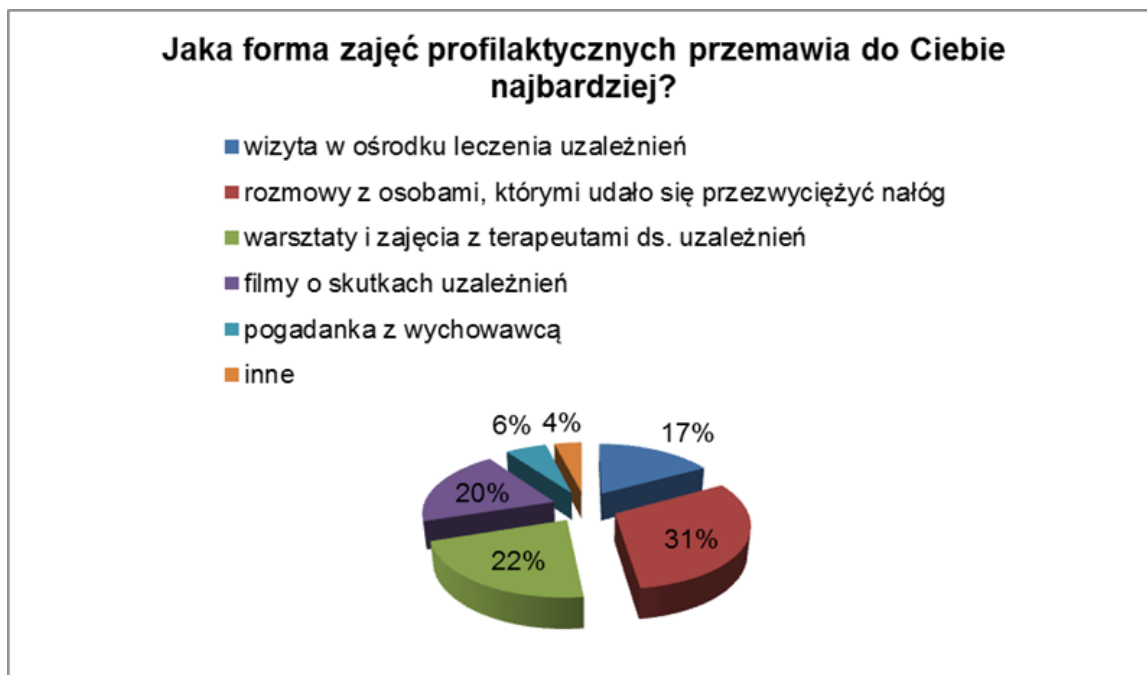
Najwięcej (38%) badanej młodzieży szukałoby pomocy u rodziców, w następnej kolejności (25%) wybrałoby specjalistę, potem 11% poszukiwałoby pomocy u pedagoga i 11% nigdzie nie szukałoby pomocy, gdyż sami sobie poradzą z problemem. 7% wskazało nauczyciela, 5% respondentów przyznała, że szukałaby wsparcia u dojrzałych, dorosłych przyjaciół, u dziewczyny, kolegi, zaś 3% nie wymieniło żadnej osoby.

Większość nastolatków (81%) brała udział w zajęciach profilaktycznych, a tylko 19% nie uczestniczyło w żadnych formach profilaktyki.

Ponad połowa badanych (52%) przyznała, że zajęcia profilaktyczne nie mają na nich większego wpływu, 32% respondentów uznała, że takie zajęcia zniechęcają do spożywania alkoholu, a 16% młodzieży oświadczyło, że tylko rozbudzają ich ciekawość.

Oceniając najbardziej skuteczną formę zajęć profilaktycznych ankietowani (31%) na pierwszym miejscu wskazali rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg, 22% wybrało warsztaty i zajęcia z terapeutami ds. uzależnień, 20% wskazało na filmy o skutkach uzależnień, 17% respondentów wymieniło wizytę w ośrodku leczenia uzależnień, zaś 6% nastolatków wybrałoby pogadankę z wychowawcą, a 4% wymieniło inne odpowiedzi takie jak: „sam sobie poradzę, wspólne rozmowy z rodzicami”, część ankietowanych nie była zdecydowana co najbardziej im odpowiada.

Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość ankietowanej młodzieży spożywała już alkohol w swoim życiu, a pierwszy kontakt z alkoholem następował w przedziale pomiędzy 13 a 15 rokiem życia. Najczęściej badani spożywają alkohol w domu podczas uroczystości rodzinnych i jest to głównie piwo. Największy procent młodych ludzi spożywa alkohol, ponieważ go lubi. Natomiast w kwestii narkotyków wynika, że przeważająca część badanych nie próbowała nigdy zażywać narkotyków. W przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków młodzi respondenci szukaliby pomocy u rodziców i specjalistów.

Nastolatki brały udział w zajęciach profilaktycznych, ale połowa z nich przyznała, że nie mają one na nich większego wpływu. Wskazali, że najskuteczniejszą formą zajęć profilaktycznych byłyby rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg oraz warsztaty i zajęcia z terapeutami do spraw uzależnień.

2.2. Zjawisko występowania problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Czernica w ocenie środowiska lokalnego

Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych i narkomanii na terenie gminy Czernica była ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców naszej gminy. Analiza powyższych zjawisk w środowisku lokalnym jest częścią diagnozy, która ma na celu określenie skali problemu i wskazanie ewentualnych kierunków jego rozwiązania.

Z danych uzyskanych podczas badań ankietowych wynika, że uzależnienie od alkoholu to jeden z najpoważniejszych problemów występujących w naszej gminie.

Tabela. Hierarchia problemów społecznych w gminie w ocenie ankietowanych.

Problem	udział % respondentów
Uzależnienie od alkoholu	32%
Uzależnienie od komputerów	19%
Niepełnosprawność	11%
Bezrobocie	11%
Ubóstwo	10%

Przemoc w rodzinie	10%
Zażywanie narkotyków	3%
Przemoc w szkole	3%
Wyjazdy zagraniczne	1%

Ponadto z sondażu wynika, że 46% ankietowanych często widuje osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych, a 38% badanych wskazuje, że osoby pijące w miejscowości ich zamieszkania nie stanowią szczególnego zagrożenia dla bezpieczeństwa.

Znaczna część respondentów (85%) nie słyszała o sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, zaś przeszło połowa (61%) stwierdziła, że młodzież ma utrudniony dostęp do alkoholu, a najodpowiedniejszy wiek, od którego powinien on być dostępny to 18 rok życia.

Na pytanie o znajomość osób uzależnionych od narkotyków prawie $\frac{3}{4}$ badanych stwierdziła, że nie zna takich osób, zaś 25% badanych stwierdziło, że zna takie osoby. Natomiast w kwestii dotyczącej legalności narkotyków 13% ankietowanych stwierdziło, że narkotyki powinny być ogólnie dostępne, ale tylko tzw. „miękkie” np. marihuana, 67 % jest przeciwnych legalności środków odurzających, 20 % nie ma na ten temat zdania.

Ankietowani (45%) są zdecydowani wysłać osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków na przymusowe leczenie, a 42% respondentów jest zdania, że powinno się nakłonić osoby uzależnione do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu.

Wśród przeszkód, które utrudniają skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom na terenie Gminy Czernica blisko połowa (45%) uważa, że osoby uzależnione nie widzą problemu w picciu alkoholu/zażywaniu narkotyków, nie chcą się przyznać, że są uzależnione, a 24% respondentów stwierdziła, że jest zbyt duża tolerancja społeczeństwa wobec spożywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Ponad $\frac{3}{4}$ ankietowanych wskazało Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako instytucję, w którym osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków mogą uzyskać pomoc. 21% respondentów wymieniło inne placówki, miejsca jak szkoła, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy oraz grupa AA.

2.3. Dostępność alkoholu w Gminie Czernica

W 2015r. ogółem 34 podmioty posiadało zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, tym 23 podmioty posiadało zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (limit 35 zezwoleń) i 12 na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w miejscach sprzedaży (limit 15 zezwoleń). Stan ludności na dzień 31.12.2015r. wynosi 12 850 osób. Jak wynika na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych posiadający zezwolenie w gminie Czernica przypada 378 mieszkańców. Liczba mieszkańców na jeden punkt limitowy przypada 257 osób.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jest wykorzystany w 65%, natomiast do spożycia w miejscu sprzedaży jest wykorzystany na poziomie 80%. Ogólnie wykorzystanie limitów punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 68% w roku 2015r.

2.4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności inicjuje działania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, rozpatruje sprawy związane z procedurą zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, motywuje do podjęcia leczenia, opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dokonuje kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

W 2015r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 17 wniosków o zastosowanie procedury leczenia odwykowego (16 osób nadużywających alkoholu, 1 osoba uzależnienie sprzężone, nadużywanie alkoholu i narkotyków), w tym: 12 wniosków wpłynęło od członków rodziny osób nadużywających alkoholu, 1 od Policji, 2 wnioski od pracowników socjalnych, 1 od kuratora sądowego i 1 wniosek od osoby nadużywającej alkoholu. W 2015 r. komisja wystosowała 75 zaproszeń do osób zgłaszanych do Komisji celem przeprowadzenia rozmów profilaktycznych i motywujących do dobrowolnego podjęcia leczenia. Zgodnie z kompetencją komisja skierowała 9 wniosków do Sądu Rodzinnego w Oławie o zobowiązanie osób nadużywających alkoholu do leczenia odwykowego, 11 osób

skierowała do Punktu Psychologicznego na konsultacje, 2 osoby zostały skierowane na dobrowolne badania w zakresie stopnia uzależnienia od alkoholu.

W 2015r. Komisja wydała 29 postanowień zawierających pozytywne opinie do wniosków podmiotów ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 12 postanowień dotyczyło zezwoleń jednorazowych.

W 2015r. w okresie wakacyjnym komisja przeprowadziła kontrolę 9 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Celem kontroli było sprawdzenie czy w obrębie sklepów nie jest spożywany alkohol i piwo, sprawdzenie czy placówka posiada wymagane tablice informacyjne m.in o szkodliwości alkoholu. W trakcie kontroli sprzedawcom przypominano o zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim. Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

2.5. Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Czernicy

W Punkcie Konsultacyjno- informacyjnym udzielane są przez specjalistów nieodpłatnie porady i konsultacje w szczególności dla osób dotkniętych problemem uzależnień i współuzależnienia od alkoholu i narkotyków, osobom u których występuje przemoc w rodzinie oraz rodzinom u których występują problemy opiekuńczo wychowawcze. Porad i konsultacji udzielali prawnik i psycholog. W zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie porad i konsultacji udzielały również Przewodnicząca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2015r. specjaliści zatrudnieni w punkcie udzielili ogółem 340 porad, w tym 174 porad udzielił psycholog i 166 prawnik.

2.6. Grupa wsparcia AA

Od 1 lipca 2015r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odbywają się spotkania grupy wsparcia osób zachowujących abstynencję od alkoholu. Grupę wsparcia prowadzi psycholog- terapeuta. Spotkania odbywają się raz w tygodniu. W zajęciach grupy uczestniczyło ogółem 14 osób.

2.7. Placówki Wsparcia Dziennego

W Gminie Czernica funkcjonują cztery ośrodki wsparcia dziennego prowadzone w formie środowiskowych świetlic profilaktycznych „Kuźnia”: w Czernicy, Kamieńcu Wrocławskim, Gajkowie i Ratowicach. Głównym zadaniem placówek jest zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zabawy, zajęć sportowych oraz pobudzanie i rozwój ich zainteresowań z uwzględnieniem programu profilaktycznego w zakresie uzależnień. Liczba dzieci zadeklarowanych do stałego uczestnictwa w zajęciach świetlicowych w 2015r. wynosiła 36 osób. Inne dzieci niezdeklarowane korzystały nieregularnie. Największy udział dzieci w świetlicach zaobserwowano w okresie wakacji.

2.8. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu uzależnień

Według danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z pomocy społecznej z powodu problemu alkoholowego w 2015r. korzystało ogółem 37 osób, a z powodu narkomanii 4 osoby oraz 3 rodziny w których zdiagnozowano przemoc w rodzinie. Pomoc pieniężna i w naturze udzielana była w szczególności dla rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu. W ramach pracy socjalnej pracownicy ośrodka motywują osoby uzależnione i pijące szkodliwie do podjęcia leczenia, kontaktu ze specjalistami w punkcie, podpisują kontrakty socjalne oraz pomagają w podjęciu leczenia ustalając terminy z placówkami leczenia odwykowego na przyjęcie osób uzależnionych na oddział. Pracownicy socjalni w zakresie pomocy osobom i rodzinom osób uzależnionych współpracują w punkcie ze specjalistami - psychologiem i terapeutą.

2.9. Wnioski

Powyższe dane pozwalają postawić diagnozę, że aktualnie występujące problemy alkoholowe i towarzyszące im negatywne zjawiska wymagają dalszych intensywnych, skoordynowanych i spójnych przedsięwzięć instytucji oraz społeczności lokalnej, zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych i innych zjawisk patologicznych oraz prowadzenia różnych form działań interwencyjnych i profilaktycznych, skierowanych do osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży, w celu zminimalizowania występowania problemów alkoholowych w ich dorosłym życiu. Z obserwacji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych specjalistów wynika, że w rodzinach, w których występuje nadużywanie alkoholu często pojawia się również przemoc w rodzinie oraz zaniedbywanie dzieci związane z niewydolnością opiekuńczo- wychowawczą ich rodziców. Stąd działania programu winny

być w szczególności skierowane na pomoc w podjęciu leczenia, profilaktykę uzależnień oraz wsparcie dzieci, w szczególności z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III. Adresaci programu

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy gminy Czernica w szczególności następujące grupy osób:

1. Osoby uzależnione od narkotyków i alkoholu oraz osoby pijące szkodliwie.
2. Dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowiska zagrożonego uzależnieniem).
3. Rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym i narkomanii.
4. Rodziny w których występuje przemoc w rodzinie oraz niewydolność opiekuńczo- wychowawcza.

IV. Cele i zadania programu

Cel główny to ograniczenie skali występujących na terenie gminy uzależnień i ich negatywnych skutków oraz przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem

- a) Udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego, psychologicznego dla osób z problemem alkoholowym i narkomanią.
- b) Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego.
- c) Udzielanie wsparcia dla osób po zakończonej terapii odwykowej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomani, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- a) Prowadzenie poradnictwa i udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występuje problem alkoholowy i narkomanii.
- b) Udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom z rodzin, gdzie występuje problem z alkoholem i narkotykami.
- c) Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu i narkotyków przez osoby najbliższe.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych

- a) Edukacja publiczna społeczności lokalnej – działania informacyjne o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie.
- b) Edukacja dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i prowadzenie na terenie szkół różnych form zajęć profilaktycznych.
- c) Edukacja rodziców poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców.
- d) Edukacja grup zawodowych poprzez organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, pedagogów, sprzedawców napojów alkoholowych.
- e) Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka poprzez prowadzenie ośrodków wsparcia dziennego w formie opiekuńczo- wychowawczej i dożywianie dzieci uczęszczających na zajęcia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

- a) Wspieranie środowisk abstynenckich zrzeszające osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny poprzez dofinansowanie działań o charakterze integracyjnych, podtrzymującym proces terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, aktywizujących w życiu społecznym.
- b) Dofinansowanie i wsparcie organizacyjne działalności instytucji i stowarzyszeń mającej charakter związany z zapobieganiem powstawaniu problemów alkoholowych i narkomanii, promowaniem pozytywnych zachowań, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

- a) Kontrola sprzedaży alkoholu poprzez działania kontrolne punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- b) Występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach orzekanych w związku z naruszeniem art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

- a) Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia na rynku pracy poprzez kierowanie osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych.
- b) Wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób pozostających bez zatrudnienia poprzez aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- c) Wspieranie działań aktywizacji społecznej i integracyjnych dla osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem poprzez świadczenie pracy socjalnej i zawarcie kontraktu socjalnego.

V. Zakres zadań, finansowanie i realizator programu

Zakres zadań

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Program uzupełniono o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych.

W roku 2016r. w szczególności będą realizowane i finansowane takie działania programu jak :

- 1) prowadzenie placówek wsparcia dziennego – w tym wydatki związane z ich działalnością: finansowanie wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń wychowawców, specjalistów, zakup materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć, zakup produktów w ramach dożywiania dzieci - uczestników świetlic, opłaty internetowe, itp.,
- 2) prowadzenie punktu konsultacyjnego – zakup usług, wynagrodzenie specjalistów,
- 3) prowadzenie grup wsparcia – zakup usług, wynagrodzenie terapeuty,
- 4) wynagrodzenia dla biegłych sądowych (psychologu i psychiatry),
- 5) wynagrodzenia specjalistów: psychiatry i psychologa za przeprowadzenie badań i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 6) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- wynagrodzenia dla członków komisji za udział w jej pracach i posiedzeniach w wysokości: przewodniczący komisji 25 % minimalnego wynagrodzenia, członkowie komisji 15 % minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2016r.,
- 7) prowadzenie w placówkach oświatowych i placówkach wsparcia dziennego programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,

8) szkolenia członków GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego i innych specjalistów w zakresie problematyki uzależnień i realizowanych zadań programu.

w

Finansowanie programu

Finansowanie realizacji zadań określonych w programie będzie dokonywane w ramach posiadanych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określona jest w budżecie gminy na rok 2016 w dziale: 851 rozdział 85154 i wynosi 190.000 zł

Finansowanie zadań programu odbywać się będzie na zasadzie zawierania umów mających charakter zakupu usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych. Środki Gminnego Programu będą przeznaczone w szczególności na utrzymanie bazy materialnej i merytorycznej służącej realizacji gminnego programu tj.: doposażenie świetlic zakup materiałów biurowych, dydaktycznych potrzebnych do prowadzenia działalności i terapii, ulotek, materiałów informacyjnych, itp.

Realizator programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy, który w realizacji zadań programu współpracuje z :

- policją, szkołą, sądem, służbą zdrowia, zespołem interdyscyplinarnym, komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacjami pozarządowymi, kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się problematyką przeciwdziałania uzależnieniom.

VI. Monitoring programu

Monitoring Programu prowadzony będzie przez:

1. Wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie na terenie gminy Czernica.
2. Analizę danych na temat problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie w gminie.
3. Informacje z działalności Punktu Konsultacyjnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Placówek Wsparcia Dziennego.

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie częścią sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2016 r. sporządzonego przez kierownika do końca pierwszego kwartału 2017r.

Przewodnicząca Rady Gminy
Czernica

Anna Andrusyn

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Również na podstawie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, a realizacja zadań wskazanych w ustawie następuje w oparciu o gminny program przeciwdziałania narkomanii, który uchwała rada gminy.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii zakłada, iż do zadań własnych gminy należy: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych – stąd też tworzy się jeden program zakładający realizację ww. zadań wynikających z obu ustaw.

Realizatorem programu w myśl cytowanych wyżej przepisów jest ośrodek pomocy społecznej, inna jednostka wskazana w programie lub pełnomocnik powołany przez wójta gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wskazany w programie jako realizator jest jednostką merytorycznie przygotowaną do realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki uzależnień, posiada specjalistyczną wiedzę i doświadczenie w pracy z osobami dotkniętymi problemem uzależnień i przemocą w rodzinie. Na podstawie uchwały nr VII/39/2015 Rady Gminy Czernica z dnia 29 kwietnia 2015r. GOPS od 1 lipca 2015r. realizował Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2015 rok.

Od lipca 2015r. do grudnia 2015r. GOPS sprawował również nadzór merytoryczny nad działalnością czterech placówek wsparcia dziennego na terenie gminy, prowadzonych w formie profilaktycznych świetlic środowiskowych „Kuźnia”, które to uchwałą Nr XII/95/2015 Rady Gminy Czernica z dnia 12 października 2015r. z dniem 1 stycznia 2016 r. zostały włączone w strukturę ośrodka. Należy dodać, że finansowanie placówek wsparcia dziennego jest elementem niniejszego programu. Ośrodek bazując na półrocznym doświadczeniu w organizowaniu funkcjonowania placówek, będzie kontynuował, rozszerzał oraz wprowadzał nowe posunięcia w działalności świetlic.

Dla pełniejszego zdiagnozowania problemu uzależnień w gminie na potrzeby opracowania niniejszego programu w trzecim kwartale 2015r. GOPS przeprowadził badania ankietowe. W programie została ujęta diagnoza problemów alkoholowych i narkomanii w Gminie Czernica oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie wyników badań przeprowadzonych za pomocą specjalnie do tego celu przygotowanych anonimowych ankiet, skierowanych do młodzieży gimnazjalnej oraz dorosłych mieszkańców gminy.

Środki na realizację programu pochodzą z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2016 w budżecie gminy na realizację programu zaplanowana jest kwota 190 tys. złotych.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie programu na rok 2016 jest w pełni uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Gminy Czernica

Anna Andrusyn